

TISKOVÁ ZPRÁVA

VŠE podepsala Berlínskou deklaraci o otevřeném přístupu ke znalostem v přírodních a humanitních vědách

Vysoká škola ekonomická v Praze podepsala 22. října 2012 Berlínskou deklaraci o otevřeném přístupu ke znalostem v přírodních a humanitních vědách. Stala se tak teprve druhou vysokou školou v ČR, která se tímto otevřeně přihlásila k myšlenkám open access – otevřeného přístupu k výsledkům výzkumu. Principem open access je neomezený online přístup k vědeckým informacím, který zajišťuje buď auto-archivace článků v otevřených repozitářích nebo publikování v otevřených časopisech.

Praha 24. října 2012

Berlínskou deklaraci podepsal rektor VŠE prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c. u příležitosti konání mezinárodní akce na podporu open access, jejímž cílem je přiblížit veřejnosti myšlenku nového modelu vědecké komunikace, alternativu k tradičnímu vydávání článků v placených časopisech s přístupem pouze pro platící čtenáře.

Berlínská deklarace o otevřeném přístupu ke znalostem v přírodních a humanitních vědách (Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities) úzce souvisí s problematikou otevřeného přístupu – open access. Cílem Berlínské deklarace je podporovat využívání internetu jako funkčního nástroje pro globální vědeckou vědomostní základnu a lidskou reflexi a definovat opatření, jež by měli brát v úvahu tvůrci výzkumné politiky, výzkumné instituce, financující organizace, knihovny, archivy a muzea. Signatářem Berlínské deklarace se mohou stát vědecké a akademické instituce, archivy či grantové agentury apod.

Deklarace obsahově navazuje na předchozí iniciativy na podporu open access. Zaměřuje se na otevřený přístup a dále rozšiřuje jeho definici. Deklarace klade důraz na internet a jeho důležité postavení v problematice otevřeného přístupu. V Deklaraci je internet „chápán jako součást změn a zároveň jako prostředek, který nabízí šanci ke vzniku globální a interaktivní reprezentace lidských znalostí, zahrnující kulturní dědictví a zaručující jejich celosvětovou přístupnost.“

Deklarace se skládá z několika dílčích částí. V úvodu je zdůrazněna role internetu, a to zejména z hlediska jeho vlivu na distribuci vědeckého poznání a kulturního dědictví. V další části textu je zdůrazněn hlavní cíl deklarace – tím je otázka přístupnosti informací a s ní spojených nových možností jejich šíření. V této souvislosti je zmíněn význam otevřené přístupnosti a kompatibility softwarových nástrojů a obsahu. Poté následuje definování příspěvku (článku) s otevřeným přístupem. Těmito příspěvky jsou myšleny původní výsledky

TISKOVÁ ZPRÁVA

vědeckého výzkumu, data a metadata, zdrojové materiály, digitální reprezentace obrazových a grafických materiálů nebo vědecké multimediální materiály. Dále jsou představeny dvě základní podmínky, které by měl příspěvek s otevřeným přístupem splňovat. Poslední bod deklarace tvoří kroky, které by chtěli její signatáři učinit v souvislosti s propagací otevřeného přístupu. Signatáři „mají zájem o další prosazení nového principu otevřeného přístupu s cílem zajistit co největší užitek pro vědu a společnost.“

Otevřený přístup k vědeckým informacím znamená alternativní způsob publikování, kdy oproti placenému přístupu jsou vědecké články uživatelům dostupné zdarma buď v časopisech (gold open access) nebo v institucionálních či oborových repozitářích (green open access). Mnohé časopisy vydávané na VŠE umožňují volný přístup k plnému textu článků krátce po zveřejnění. „*V oblasti sémantického webu, do které má skupina zaměřuje svůj výzkum, vznikají nové myšlenky překotně a obsah článků vydávaných tradičním procesem je proto často v době vydání již zastaralý. Proto velmi vítám vznik časopisů na bázi open access, které tuto prodlevu výrazně redukují. Také pro začínající doktorandy, kteří potřebují provést rozsáhlou rešerši a často si přitom teprve upřesňují vlastní vědecké zaměření, je model open access velkým přínosem,*“ říká doc. Ing. Vojtěch Svátek, Dr., řešitel projektů EU FP6 a FP7 a garant doktorského studijního oboru Aplikovaná informatika na FIS VŠE.

Jak budou moci vědci z VŠE publikovat v režimu green open access, popisuje Ing. Jan Mach, vedoucí odboru Informační podpory studia a výzkumu CIKS VŠE: „*Knihovna VŠE připravuje institucionální open access repozitář, který umožní našim autorům volně zpřístupnit ty články, u kterých k tomu nakladatelé dají souhlas. Díky tomu mohou autoři zvýšit viditelnost a dostupnost svých výsledků výzkumu. Snažíme se tímto ctít zásadu, že výsledky výzkumu podporovaného z veřejného rozpočtu by měly být také volně dostupné a kontrolovatelné.*“

X X X

Vysoká škola ekonomická v Praze je největší ekonomickou univerzitou v České republice. V současnosti se zde vzdělává více než 20 tisíc studentů na šesti fakultách. Těmi jsou Fakulta financí a účetnictví, Fakulta mezinárodních vztahů, Fakulta podnikohospodářská, Fakulta informatiky a statistiky, Národohospodářská fakulta a Fakulta managementu v Jindřichově Hradci. Absolventi VŠE zastávají významné funkce v soukromém i veřejném sektoru. Nejvíce jich směřuje do různých odvětví průmyslu a služeb, obchodu, marketingu, bankovníctví, veřejné správy, účetnictví, auditu, cestovního ruchu a do oblastí informačních technologií. Čestný titul doktor honoris causa VŠE převzala řada významných českých i zahraničních ekonomů, např. nositelé Nobelovy ceny prof. Robert A. Mundell, prof. Milton Friedman či prof. Gary S. Becker. Více informací na www.vse.cz.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Kontakt pro média

Ing. Jan Mach

Vedoucí odboru Informační podpory studia a výzkumu CIKS VŠE

Tel.: 224 095 586

E-mail: jan.mach@vse.cz

Ing. Jan Martin Rolenc

Mluvčí VŠE

Tel.: 224 095 754

Mobil: 731 124 440

E-mail: pr@vse.cz